



Nro. 10.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK  
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsen, Kedden Augustusnak 3. ik napján  
1802-ik éjztendőben.*

*B é t s.*

**A'** Munkácsi egyesült Görög Káptalanok  
Prépostját, F. T. *Braddos Mihály* Urat, Sár Mo-  
nollori- és a' Székesfejérvári Káptalanok Custo-  
sát F. T. *Nagy Pál* Urat Béhéli Apáturakká ;  
Tiszt. *Révay Miklós* Urat, a' Magyar nyelvnek  
és litteraturának pallerozásában mutatott érdemei-  
re 's tudós munkáira nézve, a' Pesti Királyi Fő Os-  
kolában, a' Magyar Nyelvnek és Litteraturának  
Professorává, Titt. *Huszti József* Urat a' törvényes tu-  
dományoknak Doctorat, és Magyar Országgi Proká-  
tort jeles maga viseletére, talentomaira, és a' reá  
bizott dolgoknak folytatásábanj való buzgóságá-  
K

ra, és egyenes szívűségére nézve, a' Magy. Kir. udvari Cancelláriánál udvari Agenfégre; végre Csász. Kir. pensionatus Kapitány Nagy Urat Kassai Fő Posta Præfectusságra kegyelmessen emelni méltoztatott Fels. Úrunk.

Egy *Levers* nevű Anglus machina fabrikáns múltat most itten, és olly mesterséges fonó machinát árul, melynek háromszáz orfója van. és még sem kíván négy embernél többet a' fonásra, az ezen alkotmányon való fonásból származott nyereség, az emberi kézzel való fonást 80 per 100-ra haladja felül. Egy ilyen fonó alkotmányt Gróf *Rottenhahnnak*, másikat a' Gróf *Fries* kereskedő kompaniájának adott el 8 ezer forinton, olly feltétel mellett, hogy 10 ezrtendő el forgása alatt sem magok nem tünáják sem más által, 's nem tünáltatják annak mását, az ezen megegyezett által hágo rész 100 ezer forintot fizet büntetés fejében. Az ő dolgozó szobája olly titkos hely, mellyben az ő engedelmé nélkül senkinek bé menni nem lehet.

BEU City Central University Library Cluj

### *Német Ország.*

A' Frantzia Respublikához tsatolt Rénus bal partyán fekvő Német tartományokban lakó Protestánsoknak, az az, az Augusztana és Helvética Confessiót tartó lakosoknak egyéletek, avagy a' vallás dolgában való egyességek, mellyen a' Reformatiótól fogva sok békességet szerető Tudósok munkálodtak vala, de azt soha tökéletességre nem vihették, e' folyó századnak leg fontosabb, 's leg emlékezetesebb történetei közzé tartozik, annyival inkább, mivel az minden előre való tudós egymással való vetélkedés nélkül ment végbe. — Ennek az áldott munkának eszközlésére, a' mint onnan írják, az egyhazi öologoknak azon négy Rénusi Osztályokban vólt öszve zavarodása, de

kiváltképen ez a' környülállás szolgáltatott alkalmatosságot, hogy az egyházi jószágokat a' Frantzia Kormányfőnek mind el foglaltatta, és a' közösleges Kintstárból fizetteti a' papokat; következésképen sem az egyik sem a' másik rész el nem veszt semmit is.

Ezen emlékezetes történetről, Strafszburghból, Julius 20-ik napján így irnak: A' Protestánsoknak az Alsó Rénus mellyéki négy új departementumokban való meg egyezések a' Felső Rénusí Osztályokban is sok követőket talált. — *Muhlhausenben, Kolmárban, és egyéb városokban és helységekben, azon vallásbéli eggyességre nézve igen sokra mentek, és most már itten is, (tudniillik Strafszburghban) hozzá fogtak azon áldott munkához. — A' Frantzia Generál Commissarius Jean Bon St. André, a' ki maga is, a' Fr. revolutio előtt Réformatus pap volt, e' dolgot tellyes tehetsége szerént elő menetelelteni kívánja.*

*Bonn városából Julius 11-ik napján. A' Rénus bal pártján lévő 4 új osztálybéli Augusana, és Helvetica Confessiót valló lakosoknak öszve szerkeztetések leg fontosabb története, s folyó új fázadnak. E' két vallású lakosok enpekutánna Protestáns nevezet alatt tsak egy Anyaszentegyházat fognak tenni, mind a' két résznek egy köz Consistoriuma léfzen, 's minden további külömbözés még szünik köztök. Az előbbi Református gyülekezetek a' praedestinatiorúl, az az, az embernek örök életre, vagy büntetésre lett eleve való elválasztatásárol való tudományt, mellyet többnyire rosszúl értettek, és az Isteni tökéletességeket nagyon kissebbitették, egészen el hagyták, 's árol örökre le mondottak. Ez az egymással való eggyesség minden közösleges, 's magános disputa tiók, minden zsinatbéli gyűlések n lakul, eggyedül elméknek tsendes eggyet értések által ment t*

letellégre, melyet maga a' Frantzia Kormány-  
 izék is tellyes meg elégedéssel nézvén, előmenete-  
 lesíteni kíván, kéttlég kívül másutt is, a' hol e'  
 két vallású lakosok találtnak és gyakran gyü-  
 lölségre való alkalmatosságot szolgáltatnak egy-  
 másnak, találtni fognak ezen jó példának kö-  
 vetői.

A' Donnersbergi Olztálynak Préfektusa, a'  
 9-ik Juniusi Conzularisi végzésnek ereje mellett  
 olly rendelést adott ki, hogy azon hólnapnak 29-ik  
 napjáig minden klástromok üresitődjenek ki, 's  
 minden szerzetes viseletek tétetődjenek le, és hogy  
 azok a' szerzetes férfi és asszony személyek, a'  
 kik nem a' Rénus bal partyán lüzlettek, Augus-  
 tus 10-ik napjáig a' Rénus jobb partyára mind-  
 nyáján jöjjenek által. — Azon meg határozott idő-  
 re, tudniük Junius 29-ik napjára, minden el-  
 töröltetett klástromoknak és papi társaságoknak  
 jószágaik és házaik el foglaltattak.

Kolóniából Julius 17-ik napján. A' mint az  
 el múltakból tudva vagyon, az egész Frantzia Res-  
 publikában, következképen, az avval élve kap-  
 tított Német tartományokban is meg vagynak a'  
 kereltékekkel és zászilókkal való közönséges bütsü-  
 járások és szarandoskodások tiltatva; még is mind-  
 azáltal, a' Rénusi négy olztályokban sok helye-  
 ken végbe vitték azt a' buzgó kereltények. —  
 Az erre való szabadságot a' gyülekezetek a' pa-  
 poktól, ezek a' polgár mesterektől, ezek pedig  
 a' Püspököktől kértek 's nyerték ki. — Ahoz-  
 képest most az Olztálybéli Préfectusok, keményen  
 reá parantsoltak a' Püspökökre, hogy ennekután-  
 na mind magok, mind az alattok való papok és  
 gyülekezetek, a' Fr. Kormányshéknak ez eránt ki-  
 adott végzését és rendeléseit szorollan meg tar-  
 tálják, 's másokkal is meg tartálják, és az engedet-  
 len gyülekezetekeket meg büntéllék, a' mely végre  
 katon. segítségét igittek néllék.

*Regensburgból, Jul. 20: dikán.* Az itt lévő Auszriai Kerületbéli és Cseh Országí követek, egy Cs. K. Rescriptumot vettek Bécsből tegnap előtt, és azt, minden több itt lévő miniszterekkel minygyárt közlöttek. Ebben az egynehány árkusból álló Rescriptumban azt írja Császár Ő Felsege, hogy a' békeességnek eszközeivel a' Német Birodalombéli Constitutio fzerént foglalatoskodni meg nem szünt, de hogy az Imperiumnak leg nevezetesebb Statuffai a' Frantzia Respublikához, és az Orosz Birodalomhoz folyamodtak, 's ezen két Hatalmassággal különös alkuba botsátkoztak. A' minthogy nem régiben egy új Conventio, avagy meg egyezés is ment Párisba végbe, mellynek eszközlésében Ő Császári Felsege is, ha meg hivatott volna, mindenkor kész lett volna foglalatoskodni, a' melly végre ezen folyó esztendőnek Februarius hólnapjában, a' szükséges oktatáscakat maga Párisban lévő követjének meg is küldötte. " BCU Cluj / Central University Library Cluj

„De mivel Ő Császári Felsege azon egyesség-ről semmit sem tudott, és a' Frantzia Respublika, 's az Orosz Birodalom elegnek tartották, Ő Császári Felseget azon egymás közt tfinált planumnak tökéletességre leendő vitelére meg hívni: arra való nézve szükségesnek ítülte Ő Császári Felsege, a' már régen ki nevezett Deputatiót Regenspurgba, mint törvényes helyre, minden további halasztás nélkül öszve gyűjtetni, és ezen fontos dolgot, az Orosz Birodalommal és a' Fr. Respublikával meg egyezőleg végbe vinni, és a' Deputatió által meg határozottatott planumot, e' két Hatalmasság egyetértésével tökéletességte vinni. Arra való nézve az arra ki neveztetett Császári Commissariusnak *Hügelnek*, és a' Párisban lévő Cseh Országí Subdelegatusnak, udvari Tanátsos *Schrautnak* meg parantsoltatott, hogy leg ot-tan oda menyenek. Mind a' kettőnek illendő

instructio adatott a' végre, hogy ezen igen fontos tárgyat böltsen, tsendellen, és békeességben végbe hajtani igyekezzenek, és Ő Császári Felsége semminek a' mi a' Constitutio útján el végződik, ellene nem fog állani. "

„Ellenben Ő Császári Felsége is reményli, hogy senki, sem ezen alkudozás alatt, sem annak elszakadásában erőszakos, és a' Constitutióval meg nem egyező lépéseket nem télsen; ellenkező esetben a' meg bántódott, de mértékletes gondolkozású Statuók, is tulajdon jullaiknak és hasznoknak lenő tartása végett, kénytelenek lesznek olly elszakadókhoz nyúlni, a' mellyekből bizonyosan közönséges és nagy zuzavar támadhat. — E' mellett az eránt is nagy bizodalomban van Ő Csász. Felsége, hogy a' Toskánai nagy herczeg kárának Lüneburgi békeességben meg ígirt ki pótolása sem melőztek el, mellyet Ő Császári Felsége, hasonló a' kalmatosságokban visszonozni el nem fog mutatni s. a. t. " Ezen Julius 14. ik napján költ Csász. Rescriptum a' következő Csász. Kir. követ minisztereknek, úgy mint Gróf Stadionnak Berlinbe, Gr. Metternichnek Drezdába, Gr. Schlicknek Alchaffenburgba, Bar. Boul. Schauensteinnak Monachiumba is még küldetett, olly véggel, hogy azt azon udvarokkal közleni elne mutatják.

Berlinből Jui. 18. dikán. Azok a' Prussziai Királyi seregek, mellyek a' mi udvarunknak kár pótolás fejében rendelt tartományoknak el foglalásokra rendeltettek, hó nap után marsiroznak el; még pedig: 1) *Blücher* Generál maga Huszár Regementjének 5 Eskadronjával, 5 Füsillier és egy Granatiros batallionnal, 's fél battériával, *Münster* városának, és azon nevezetű Püspökség *Ems* vize inneső részének, és az *Esseni*, *Werdeni*, és *Elteni* Abbatiáknak (a' Veffáliai területben) el foglalásokra. 2) Generál *L'Estoque* 5. Hu-

szár Eskadronnal, egy granatiros - és egy Fűfelber batallionnal, két vadász kompániával a' Páderborni Püspökséget foglalja el. 2) Generál Gróf *Schulenburg*, a' kire tudniillik ezen executionalis seregeknek Fő Comandóját a' Király bizta, 3 batallion gyalogfággal, 3 eskadron Huszárokkal a' Hildesheimi Püspökséget. 4) Generál Gróf *Wartensleben*, 3 gyalog batallionnal, 2 Huszáreskadronnal, 150 lovas vadással, és fél batteriával Eischfeldet, Erfurt városát, és környékét, és Mühlhausen, 's Nordhausen Királyi városokat s. a. t. A' fent nevezett Generál Gróf *Schulenburg*, a' Királyi Kabinetből, szükséges instructiót vett az iránt, miként kellyen azokat az új tartományokat a' több Pruffziai Statusoknak lábára állítani.

*Augsburgból Julius 22-ikén.* Az ide való Evangélikus lakosoknak ispotállva, mely főképen a' szegény szüléktől származott gyermekeknek nevelése végett fundáltak, e fő száradbeli jubileumát ma inneplette meg. Ezt az ispotályt, 1702-ik esztendőben, a' Spanyol Monarchia megnyerése végett támadt háborúnak következte fundáltak az ide való jó szívu Evangelikus lakosok, a' mely azon időtől fogva, minden közönséges segedelem, minden töke pénz nélkül, egyedül a' Jól tévőknek adakozóságából mindenkor, még a' közelebb múlt hosszas és terhes háború közt is fenn maradt.

*A' Frankoniai Kerületből Julius 20-ik napján.* A' Würzburgi Püspökség és város védelmező Pátronussának a' szent Kiliánnak innep napja, e' folyó hólnapnak, hetediken nagy pompával ment itt végbe. Maga a' herczeg Püspök is, mint Frankoniai Kerületbéli herczeg nagy fényességgel jelent abban meg, és úgy viselte magát, a' mint a' jelenvaló körülállások kívánták. —

*Frankfurtból*, Julius 26-ik napján. Ma egy *Estafféta* érkezett ide *Aschaffenburgból* avval a' hírrel, hogy a' *Moguntzsi Vál. Fejedelem* tegnap estveli 6 órakor meg halálozott. Ő *Vál. Fejedelemsége*, 1719-ik esztendőben, Jan. 3-ik napján született, 1774-ik eszt. Julius 18-ikán *Moguntzsi Vál. Fejedelemmé*, és azon esztendőben, 's azon hónapnak 26-ikán *Vormátzsi hercegi Püspök-ké* választatott.

### *Frantzia Respublika.*

Az Európai Statusok boldogságának leg hatótalabb eszközt, a' tudományokat a' tökéletességnek leg magasabb póltzára kívánván a' *Fő Conzül* emelni, annak előmenetelesítésére bizonyos summat szabott ki esztendőnként. Ez eránt a' belső dolgokra ügyelő *ministernek* *polgár Chaptalnak* következő foglalatú levelet írt, Julius 14-dik napján:

„*Polgár minister!* Egy 3000 liverből álló arany emlékeztető pénzt kívántam annak jutalomúl rendelni, a' ki e' folyó esztendőben, a' *Galvanismus fluidumával* leg jobb próbát teszi. Az ezen tapasztalásokat magában foglaló irásokat *Fructidornak* 4-ső (Augusztusnak 18-ik) napjára, a' *Nationale Institutum* első *Cassisának* kell hű küldeni, a' melly az esztendőnek completirozó napjain annak fogja a' jutalom pénzt itélni, a' ki a' tudományoknak előmenetelesítésére leg hasznosabb tapasztalásokat mutathat. (Completirozó napnak nevezetetik a' *Frantzia új Kalendariomban* a' hó napnak 3-ik napja, és ezek a' *kirtusnak*, a' *talentumnak*, a' *szorgalmatosságnak* az *értelomnek*, és a' *megajutalmazásnak* vannak szentelve.)

„Továbbá 60,000 liverből álló jutalmat rendelék annak számára, a' ki az *Electricismusnak*, és



Galvanismusként tökéletesítésére, azon Klássa számára ítélet tétele szerént, leg több tapasztalásokat, és találmányokat mutúthat olyakat, a' melyeket Franklin, és Vólta tapasztalásaival össze lehet hasonlítani. — Minden nemzetbeli Tudósok concurrálhatnak ezen jutalomnak elnyerésére. Ne sajnálja Kégyelmed polgár Minisler ezen gondolkodásomat, a' Nationale Institutum első Klássa elöülőjének tudtára adni, hogy ő a' neki tettöz mód szerént az én gondolatimat jó rendbe szedhesse. Azért mivelém én ezt, hogy a' természet vizsgáló Tudósoknak figyelmetességét, a' természeti tudományok arra a' részére fordithassam, a' mely az én ítéletem szerént vagy találmányokra mutat utat. s. a. t.

A' Párisi Nationale Institutum illetően foglalatú hirdetményt tétetett az eránt közönséggel.

„Az első Consul fel tett czéljának tellyesítése véget, a' Természeti tudományra, és Mathesisra ügyelő Klássa, azon Commissiónak jelentését, a' mely *Laplace, Hallé, Coulomb, Hauy, és Briot* polgárokból állott, következő plánomot választott magának: — A' Nationale Institutumnak Természeti tudományra, és Mathesisre ügyelő Klássa, az első Consul által kívánt közönséggel concurrens fel nyitja. Európának minden böltsel, nem csak, hanem ezen Nationale Institutumnak tagjai, és társai is vehetnek ezen concursusban részt. Az irandó tractatusokat egyenesen beküldeni nem szükség; a' Természeti tudományra, és Mathesisre ügyelő Klássa, minden esztendőben meg fogja a' leg jobb tapasztalásnak szerzőjét koronázni. A' nagy jutalom annak fog adatni, a' kinek találmányai, az Electricismus, és Galvanismus historájában emlékezetes epokát tsinálnak s. a. t.

Frantzia Generál *Macdonald*, a' ki a' Frantzia háborúnak végső esztendeiben, a' Római Státusban volt Frantzia hadi népet commandirozta, néhai Frantzia Generálnak Joubertnek özvegyét vette el. — *Touffaint Louverture*, a' Sz. Domokosi pártos feketéknek fő vezérje valósággal meg érkezett már a' Breffi kikötő helybe. Meg válik mitsoda sorsa léfzen jövendőben ennek a' vérzopó Amerikai fekete embernek.

A' Párisi officiális újságnak a' Monitörnek 17-ik Juliusi darabjában, il'yetén tudósítása van Generál *Leclerc*nek bé iktatva:

Az ide való *Colonia* (értsd a' Sz. Domokosit) állandó tsendességben van. A' *Touffaint* meg fogattatásakor a' fekete lakosok öfzve tsupertak, de ismét szellyel verettek. Több Generálisoknak ide zárt leveleikből által lathatja a' Fő Consul, mennyire ment *Touffaint* maga hitetlenségében. A' helyett, hogy tett fogadása szerént magát semmibe elegyíteni nem kellett, 's a' néki kimutatott helyben maradni kellett volna, éjjelenként a' szigetnek külömbkülömb féle részeiben, ment a' pártos feketékkal gyűléseket tartott, és újabb pártoságot akart indítani. Hadi népeinknek beteglégeikről magát tudósította, 's örömmel nézte ezen nyavalyáknak ki terjedését. De én az ő másokkal való czimborázásának hirtelen véget vettem. Reménylem hogy ő a' Breffi kikötő helyben van már most; azokat a' fekete Generalisokat is, a' kik vele leveleztek, meg fogattam. — Cap városának újabb fel építésén bámulásra méltó szorgalmatossággal munkálodnak a' lakosok. Ebben a' városban sok embert meg ölnek a' nyavalyák. Polgár *Benezeh* is meg holt; felettsajnálom ennek a' derék, és a' Frantzia Republikához nagy buzgósággal, és hívséggel viseltetett férfiúnak halálát. Hátra maradt Familiáját Kigyelmed jó akaratjába ajánlom; mivel, ám-

bár nagy hivatalokat viselt legyen is ő de még is szegény állapotban holt meg.

*Genevából* Julius 16-ik napján. Köztünk a' Frantzia revoluzió előtt szüntelen való szakadások, és részre hajlások voltak; ellenben a' mióta Frantiákká lettünk, ki ki tsendesen él, és minden régi villongásnak vége van. A' mi polgár társaink azoknak a' Catholikus atyánkfiaiinak, a' kik a' Frantzia revoluzio alatt itt le telepedtek, és a' kiknek még eddig semmi templomok nem vólt, egy igen szép templom helyet mutattak ki, és annak fel építésére, magok is nagy summa pénzt ajánlottak. Annak tökéletes el készüléséig egy Prot. stans templomot adtak nekik által az Isteni tiszteletnek gyakorlásáta.

### *Helvétziai Respublika.*

*Bernából*, Julius 15-ik napján. Az itt lévő Fr. követ polgár *Verninac* innen *Lucern* városán keresztül a' kis Cantonokba utazott, kétség kívül olly fel tétellel, hogy azoknak principiumaikat, és gondolkozások módját ki tanulhassa. Azt mondják hogy a' Schwitzi, Uri, és Unterwaldeni apró Cantonok, a' mellyek, t. i. 1308-ik esztendőben a Habsburgi háztól el pártolván, magok közt leg elsőben öfsze szövöttek, és a' Helvétziai Respublikának első fundamentomát meg vetették, most ettől el szakadni, különös Respublikátskát formálni, és a' régi Constitutio mellett továbbá is allandóul meg maradván, minden szomszédjaikkal barátságban élni kívánnak.

Az Appenzeli Cantonban, *Teuffen* városában egy *Bruderer* nevü szegény polgár, egy olly szövö alkotmányt talált fel, melly ha folyó vízbe tétetik, magában, 's magától szöv. Bernában, a' hová ezen szövö alkotmányt el vitte, hasznos talalmányát minden okos ember bámúlva nézi, és

annak alkotóját a' köz meg jutalmazásra méltónak itéli. — Bernában egy különös társaságban nagy summa pénzbe fogadott egy valaki arra nézve, hogy a' Helvétziai Respublikának, leg újabb Constitutiója a' 19-dik században utolsó nem lesz.

*Bernából, Julius 10 dik napján.* Ezen Respublika Status Titoknokjait avagy Ministerjeit tegnapi napon nevezte ki a' Senátus, u. m. a' belső dolgoknak kormányozására polgár *Rengert*; a' hadi dolgokra való ügyelésre polgár *Schmidet*; a' törvényes dolgoknak és politziának folytatására polgár *Kühnt*, a' küllő dolgokra ügyelő Ministernek a' Párisban volt követet polgár *Jennert*; a' finantziának kormányozására polgár *Cuftert*. — Sem ez a' ki igen nagy talentomú, és nagy kintsü embernek tartatik, sem pedig polgár *Kuhn*, fel nem válatták, a' nékiek ajánlatott hivatalokat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj  
*Olasz Ország.*

*Turinból, Julius 14-ik napján.* Azokban a' 6 Departementumokban, avagy osztályokban, a' mellyekre a' piemonti herczogség fel osztatott, közönséges pardont hirdettettek ki a' Frantzia Konikulok. Ennél fogva, minden távol lévők, a' kik Vendemiairének első (Septembernek 22-ik) napjára, hazájokba vissza térnek, a' Szárdinai kir. házzal való minden egyességéről le mondanak, és a' Fr. Respublikának való engedelmessegre magokat esküvével le kötelezik, minden szemre való hanyás nélkül bé fogadtatnak; azok ellenben, a' kik a' meg határozott időre vissza nem térnek, az után számkivettetteknek tartatnak, és minden ingó, s ingatlan birtokaik kótya vettyére fognak vettetni. A' Piemonti Frantzia fő Kormányozónak Gezeral Jourdánnak ez erántki adott bir.

detményében, a' többi közt illetén ki fejezés ol-  
vaftatik: — Most, úgymond, minden Piemonti la-  
kosok nagy örömmel érezhetik a' Fr. Kormány-  
szék eránt való szereteteknek, és háladatosflágok-  
nak kedves érzését magokban, a' mely Kormány-  
szék tudniillik a' Frantzia nemzet nagy boldog-  
ságában való részefülésre őket meg hivta. —

*Romából,* Julius 10-ik napján. Az Egyipto-  
mi Frantzia tudosokból állott Nationale Institu-  
tum, a' mint jól emlékezhetünk, a' Frantzia fő  
Konzulnak ottan való jelenlétében, új Zodiacust,  
t. i. egy új keresztül járó egi abrantsot, mellyen  
a' 12 égi jegyek vagynak, talált fel. A' Catholi-  
ca vallásra ügyelő tudós Akademiának Julius  
5-ik napján tartott rendkívül való ülésében, an-  
nak egyik tagja *Tesia* a' Filozófiának Professora,  
hosszas, és munkás orauóban kívánta azt meg  
mutatni, hogy azt a' Zodiacust, a' mellyet a'  
Frantziák Egyiptomban találtak, 6 ezer esztendős-  
nek tartani nem lehet, következésképpen, hogy  
abból a' Móses idő számlálása ellen, semmit sem  
lehet meg bizonyítani. A' Dindara temploma,  
úgymond *Tesia* Professor, a' Görög új Architectura  
szerént van építve, az azon való felül irás is  
Görög, a' mellyben Tibérius Császárnak a'  
nevét világosan lehet olvasni. Ha tehát ezt a'  
templomot 2 ezer esztendősnek tartani nem le-  
het, sokkal inkább nem lehet, az arra felett  
Zodiacust 4. vagy 6 ezer esztendősnek tartani.  
— Sok Kardinálisok vóltak ezen gyűlésben je-  
len.

*A' Magyar Kurirnak Julius 23-ik napján*  
kelt 7. dik darabjának 103. dik s következendő lap-  
jain elöl adott *Liguriai Respublika Constitutiója*  
szikkelyetnek további folytatósa.

10 Tzik. Minden két esztendőben egy 7 ta-  
gokból álló Syndicatuft fognak a' gyülekezetek  
ki nevezni, a' kiknek 10 ezerből álló esztendei

jövedelmeknek, és 40 ezteendőseknek kell lenni. Ezek fogják a' törvényes dolgokat folytatni, a' kiknek, minden munkájok ki fog nyomtatódni. — A' voksoknak meg nem egyezése nélkül, senkinek meg büntetésére sententiát nem mondhat, és ha a' voksolás a' többség ízerint ki nem üt, a' Nationalis Consulta eleibe vitetődjék a' dolog.

II. Tz. A' választott birák azon hivataljokban meg maradnak. Az egész Respublikában csak egy Fő törvényszék lesz, a' melly a' Revisionalis, és Appellatorius törvényszékekről eleibe vitt dolgokat végképpen el fogja végezni. E' mellett 3 Revisionális, 1 Appellatorius, 6 Jurisdictionalis, és minden Cantonban egy első ítélőszék lesz. A' kereskedés dolgára ügyelő törvényszékek, summásan folytátlak a' dolgot. Az olyan ügyeknek meg ítélesekre, a' mellyektől a' nemzetnek eredeti, és egyenes haszna függ, egy különös törvényezek neveződik ki; a' katonai vétkeknek, meg ítélesekre különös törvény székek legyenek. A' törvény a' jelen való constitutio által meg határozott törvény székeken kívül mást nem esmér.

(A' többit a' jövő posta napon.)

### *Török Birodalom.*

A' Havas. Alföldi Vajdának Bukarestből lett el menetele után, azon tartománynak ideig való igazgatását a' Móldvai Vajdára bizta a' Fényes Porta, kinek *Paswan Oglu* ellen tett hasznos védelmező intézetjével nagyon meg van elégedve; de mivel ott is, tudjuk Móldvában nehéz dolog a' köz tsendelleget fenn tartani, a' mint írják, azon hivatait fel nem valalta. — Igen nehezen szenvedí azt a' Fényes Porta, hogy az Oláh Ország, vagy Havas - Alföldi Vajda, maga védel-

mezésére semmi intézeteket nem tett, 's azokból Konstantinápolyba citáltatta a' számadásra.

*Paswan Oglunak* Oláh Országba lett bé ütésének a' hite, eleinte nem kevés nyughatatlanságot okozott a' Fényes Portának, mellyet a' Roméliai helytartó Basának *Giorgi Osmannak* elpartolása nagyon nevelt. Az e' miatt támadt félelem annyira elterjedt, hogy az Európai udvaroknak Konstantinápolyban lévő követjei, minden ingó bingó és feltöbbs kintseiket hajókra rakatták, olly feltétellel, hogy mihelyt ott valamely zenebona támad, leg ottan bátorlágosabb helyekre mehessenek. A' Diván éjjel nappal együtt vólt, és parantsolatot küldött az eránt az Asiai helytartó Basákhoz, hogy minden haladék nélkül annyi fegyveres embert ízedjenek öszve, és vigyenek Konstantinápoly védelmezésére, a' mennyit kaphatnak. — De minekutánna a' *Paswan Oglu* hadi népének vissza vonatásáról és arról is bizonyos tudósítást vett volna a' Fényes Porta, hogy az említett Roméliai helytartó Basa a' nékie küldött hafznos feltételeket el fogatta, és a' Nagy Urral meg békellett, nemtsak, hanem e' mellett a' *Paswan Oglu* ellen való menetelre is magát le kötelezte; azonnal minden nyughatatlankodtató környürlások megváltoztak Konstantinápolyban. — Azonközben az ellenség ellen tett hadi készülétek nemtsak félbe nem szakadtak, sőt inkább most is erőssen tétetődnek, és az Asiából küldetett hadi seregeknek a' *Kapután = Basa* tétetett vezérjévé.

A' Török Nagy vezér, Egyiptomban a' nagy úr parantsolatját, és a' Diván plánumát nem elzközölhetvéo, az ott ellene támadt Beyok miatt, az az, bé nem vihetvén oda a' szabad tettzés szerént való uralkodás formáját, azon Országot oda hagyta, és Sziriának fő városába *Aleppóba*

ment, a' honnan nem sokára Konstantinápolyba váratik.

### Tudósítás.

E' most folyó esztendőben illy tzimü tudós és a' Litteraria Historiának tanulására, melly nélkül senki valóságos tudós nem lehet, igen szükséges és hasznos könyv adódott ki Debretzenben: *Régi Tudós Világ Historiája*, mellyben a' könyv nyomtatás feltalalásáig élt mindenféle Tudósoknak, főképpen pedig, a' Görög és Deák Iróknak élete, munkái érdemei, és a' tudományoknak akkori állapata rendbe szedve előadódnak. — Készítette Tannitványi, és rész szerént a' Poética és Rhetorica Oskolák Izámára *Budai Essaiés*, Debretzenben 1802, 8vo. — Ennek a' könyvnek nagysága 45, és  $\frac{1}{2}$  árkusból álló, az árra 1 Rfor. 30 xr.

### Másodszori Híradás.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Tekint. Békés Vármegyében fekvő *Füzess Gyarmath* nevezetű népes helységet, a' múlt Aprilisnek 3. ik napján költ Privilegiuma által, a' Mező - Városok rendibe emelni, 's annak esztendőnként négy Országos vásárt engedni méltoztatott Fels. Urnak, a' mellyek mindenkor Sz. Jósef napját, Urnapját, Apostolok osztlását, és Sz. Gál napját meg előző tsötörtökön fognak tartatni. Melly szerént az első vásár a' jövő Octobernek 14. ik napján esendő Sz. Gál napját meg előző Tsötörtökön fog kezdődni. — Melly azért tétetik közönséggé, hogy kiki, a' kinek azon vásárokat meg látogatni kedre legyen, tudhassa magát mihez tartani.

D. D. S.